

TERBİYE VE BUDAMA

Sebzecilikte terbiye ve budama bazı sebze türleri için geçerlidir ve çoğunlukla sera kültürel işlemler olarak karşımıza çıkar.

Sera sebze yetiştiriciliğinde, özellikle domates, hıyar ve kavunlarda bitkilerin yerde sürünerek gelişmesine izin verilmez. Bu nedenle genç fideler toprak seviyesinden iki metre yüksekliğe kadar gerilen iplere ana gövdeli olarak geliştirilir. Bu amaçla domates gövdesinin yaprak koltuklarından çıkan sürgünler kopartılır. Bu işleme koltuk alma adı verilmektedir. Hıyar ve kavunda ise alt yaprak koltuğu sürgünleri alınır, daha üsttekilerin ise ikişer boğumdan uçları alınır. Bu boğumlardan meyve oluşmasına izin verilir.

Her üç türde de, bitkilerin boyu istenen yüksekliği aldıktan sonra büyüme uçları kopartılarak büyümeleri sınırlandırılır. Buna da tepe alma budaması denir. Sera sebzeciliğinde uygulanan bir diğer budama işleminin ise alt yaprak koltuğu sürgünleri alınır, daha üsttekilerin ise ikişer boğumdan uçları alınır. Bu boğumlardan meyve oluşmasına izin verilir.

Sera sebzeçiliğinde uygulanan bir diğer budama işlemleri ise yaşlı yaprakların koparılmasıdır. Normal işlevini tamamlayan yaşlı yaprakların çıkarılması ile bitkilerin alt kısımlarının daha iyi havalanması ve güneşlenmesi sağlanır.

Sera biber ve patlıcan yetiştiriciliğinde budama işlemi dal çıkarılması biçiminde yapılır. Bitkilerin dallarından bir kısmı kesilerek çok yaygın bir habitüs oluşturulur.

Açıkta sebze yetiştiriciliğinde de bazı türlerde ve çeşitlerde bitkilerin yerde sürünerek gelişmesine izin verilmez. Örneğin sırık domates çeşitleri, sırık fasulye çeşitleri ve sırık bezelye çeşitlerinde durum böyledir. Bu çeşitlerin dikine büyümesi için bitkilerin yanına kazıklar çakılır ve gövdenin bu kazıklara sardırılması sağlanır. Son yıllarda sırık veya kazık yerine tel, ip gibi malzemeleri de kullanılmaya başlanmıştır. Sırık bezelye ve fasulye tarımında bitkilere budama biçiminde bir müdahale yapılmaz. Sırık domates yetiştiriciliğinde ise seradaki biçimde budama uygulanır.